

Anesteesia kõrvaltoimed ja tüsistused

- Sagedased kõrvaltoimed (sagedus 1:10 - 1:100):
 - lühiajaline iiveldus;
 - uimasus;
 - neelamise valulikkus;
 - hääle kähedus;
 - lihaste valulikkus;
 - värisemine;
 - peavalu;
 - naha sügelemine.
- Aeg-ajalt esinevad kõrvaltoimed ja tüsistused (sagedus 1:1000):
 - hingamisraskused peale anesteesiat;
 - hammaste, keele, huulte pindmised vigastused hingamistoru panekul;
 - ärkvelolek anesteesia ajal.
- Harva või väga harva esinevad kõrvalnähud (sagedus 1:10 000 – 1:100 000):
 - tõsised allergilised reaktsioonid;
 - närvikahjustused. Närvikahjustus võib tekkida regionaalanesteesia läbiviimisel või üldanesteesias asendist tingitud närvikompressioonist.

Koostanud: anestesioloogia osakonna arstid dr. Eva Lehepuu, dr. Pille Kallas, dr. Mare Kubjas, dr. Kaie Stroo ja dr. Anna Vallimets

ANESTEESIA

Anesteesia on tundlikkuse väljalülitamine, mida kasutatakse operatsioonide ja valulike protseduuride puhul.

Anesteasiat viib läbi anesthesioloog ehk narkoosiarst. Teda abistab anesteesia- ehk narkoosiõde.

Anesteesia jaguneb:

- lokaalne;
- regionaalne;
- üldanesteesia.

Lokaalanesteesia korral tuimastatakse väike kehapiirkond, süstides ravimit (lokaalanesteetikumi) opereeritavasse piirkonda. Tavaliselt teeb seda protseduuri kirurg.

Regionaanesteesia korral tuimastatakse suurem kehapiirkond. Anesteesia ajal manustatakse patsiendile veenikanüüli kaudu vedelikke ja vajalikke ravimeid. Operatsiooni ajal on patsient ärkvel, kuid vajadusel võib veenikanüüli kaudu manustada rahustavaid ravimeid.

Eristatakse 3 tüüpi regionaanesteasiat:

- spinaalanesteesia („seljasüst“) - lokaalanesteetikumi süstitakse spetsiaalse nõela abil nimmepiirkonnas seljaajuvedelikku. Lülitatakse välja alakehast seljaaju valu juhtivate närvide tundlikkus. Mõne tunni vältel ei saa Te liigutada jalgu ega tunne valu.
- epiduraalanesteesia - seljaajust väljuvate närvijuurte lähedusse e. epiduraalruumi viiakse spetsiaalse nõela abil peenike kateeter, mille kaudu süstitakse ravimit. Seda meetodit kasutatakse peamiselt operatsioonijärgse valu leevendamiseks.
- pleksusanesteesia e. närvipõimiku blokaad lülitab välja valutundlikkuse opereeritaval jäsemel. Sel puhul süstitakse tuimastamist vajava närvi ümbrusesse lokaalanesteetikumi. Vajadusel jäetakse kateeter operatsioonijärgseks valutustamiseks. Kasutatakse peamiselt käepiirkonna operatsioonide puhul.

Üldanesteesia ehk narkoos lülitab välja teadvuse ja valutundlikkuse kogu kehas. Narkoosi ajal viibib patsient rahulikus unetaolises seisundis.

- Masknarkoosi ja kõrimasknarkoosi ajal hingate gaasisegu spetsiaalse maski kaudu.
- Intubatsioonnarkoosi puhul viiakse patsiendi hingamisteedesse pärast tema uinumist intubatsioonitoru, mille kaudu manustatakse hapniku ja gaasiliste narkoosiainete segu.

Narkoosiarst vestleb Teiega operatsiooni eel, tema soovib Teile sobivama ja ohutuma anesteesia meetodi. Samuti saate täpsemad vastused tekkinud küsimustele.

Enne anesteasiat antakse täitmiseks küsitlusleht, kuhu peate võimalikult täpselt märkima andmed oma tervisliku seisundi kohta. Informeerige anesthesioloogi, kui Teil on eelnevate anesteesiatega esinenud probleeme või tüsistusi.

Enne operatsiooni

- **6 tundi** enne operatsiooni lõpetage palun tahke toidu ja jäägiga vedelike (piim, keefir, jogurt, viljalihaga mahl) tarbimine. **2 tundi** enne operatsiooni lõpetage palun selgete vedelike (vesi, viljalihata mahl, gaseerimata spordijoogid, must kohv, tee) tarbimine. Kui olete enne operatsiooni söönud või joonud, võib maosisu narkoosi ajal hingamisteedesse sattuda ja põhjustada eluohtlikke tüsistusi.
- Regulaarselt tarvitavad ravimid tuleb haiglasse kaasa võtta. Anesthesioloogi poolt lubatud või määratud ravimid võtke operatsioonipäeva hommikul paari lonksu veega.
- Ärge lakkige küüsi, sest lakitud ja kunstküüned võivad takistada sõrmeotsale asetatava jälgimisanduri tööd.
- Operatsioonile minnes peab ära võtma lahtised hambaproteesid ja kontaktläätsed.
- Vajadusel antakse teile enne operatsiooni rahusteid.

Operatsiooni ajal tegeleb Teiega anesthesioloog. Kaasaegsete aparatuuride abil jälgitakse ja säilitatakse Teie elutähtsad funktsioonid - hingamine, vereringe, kehatemperatuur.

Operatsiooni järgselt toibute Te anesteesiast ärkamisruumis, kus jälgitakse Teie hingamist, pulssi, vererõhku. Vajadusel manustatakse valuvaigisteid. Sõltuvalt operatsiooni raskusastmest võib olla vajalik operatsioonijärgne ravi intensiivravi osakonnas.

Kui lahkute haiglast operatsioonipäeval, on ohutuks kojujõudmiseks vajalik saatja. Teovõimeline täiskasvanu peab Teie läheduses viibima **24 tunni jooksul** pärast operatsiooni. Ka pärast lühiajalist narkoosi ei tohi Te 24 tunni jooksul mootorsõidukit juhtida, sest Teie reaktsioonivõime on häiritud.